

- the British Arachnological Society 11(5): 161-184. Online at <http://www.julia-nki.hu/pokasz/fajlistaq1.html>.
- SAVELA M. 2002. - Checklist of Finnish spiders. Online at <http://www.funet.fi/pub/sci/bio/life/arachnoida/araneida/index.html> (possible incomplete).
- SEGRS H. 1988. - Enkele nieuwe of zeldzame spinnensoorten voor de Belgische fauna (Araneae, Linyphiidae). Nieuwsbrief van de Belgische Arachnologische Vereniging 8: 43-45.
- SOUFFREAU J. 2003. - Een studie van de spinnenfauna van enkele Waalse bossen met inbegrip van een genetische studie van *Coelotes terrestris* (Araneae, Amaurobiidae). Unpublished Graduate thesis Ghent University, 91pp.
- STAREGA W. 2004. - Check-list of Polish spiders (Araneae, except Salticidae)-Online at <http://www.arachnologia.edu.pl/wykazpaj.html>.
- THIEREN Y. & WARZEE N. 2005. - Les Histeridae de Wellin (3ème note sur les Coléoptères de ce cantonnement). Lambillionea 105(3) : 385-391.
- VAN HELSDINGEN P. 1999. - Catalogus van de Nederlandse spinnen (Araneae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 10, 189pp.
- WARZEE N. & DRUMONT A. 2004. - Contribution à l'étude des longicornes de l'Ardenne avec la découverte d'une nouvelle espèce pour la Belgique: *Acanthocinus griseus* (FABRICIUS) (Coleoptera, Cerambycidae). Lambillionea 104(1): 45-57.
- WARZEE N., LEMPEREUR J.-M., MURET P. & DRUMONT A. 2004. - Les Lucanoidea et les Scarabaeoidea de Wellin: 2ème note sur les coléoptères de ce cantonnement. Lambillionea 104(3): 459-467.
- WEISS I. & URAK I. 2000. - Faunenliste der Spinnen Rumäniens. Checklist of the Romanian spiders (Arachnida: Araneae). Online at <http://members.aol.com/Arachnologie/Faunenlisten.htm> (version 27/12/2000).

Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E., 142 (2006) : 132-134

***Callidiellum rufipenne* (Motschulsky, 1860) nieuw voor België (Coleoptera, Cerambycidae)**

Francis VERBEELEN

Steenstraat 75, 2180 Ekeren, België (e-mail: Cis.verbeelen@telenet.be).

Abstract

***Callidiellum rufipenne* (Coleoptera, Cerambycidae) new to Belgium.** *Callidiellum rufipenne* is, for the first time, recorded from Belgium. Informations about, detection, biology, geographical distribution, hostplants and hostpest significance are presented.

Résumé

***Callidiellum rufipenne* (Coleoptera, Cerambycidae)** est mentionnée ici pour la première fois en Belgique. Des informations concernant la biologie, la distribution géographique, les plantes hôtes et la nocuité sont données.

Vindplaats

Een mannelijk exemplaar van *Callidiellum rufipenne* werd door mij in huis gevonden (België – Antwerpen – Ekeren – UTM ES9881) dd.2006-05-04 en gedetermineerd door Toon Keukelaar (beetle stitch@planet.nl) een specialist op gebied van o.a. Cerambycidae. De vindplaats

bevindt zich op ongeveer 4 km in vogelvlucht van de haven van Antwerpen waar ook verscheidene houtsoorten ontscheept worden. In de onmiddellijke omgeving zijn er geen grote tuinbouw-bedrijven. In de omgeving van de vindplaats staan Chamaercypressen (o.a. een aantal die vorig jaar teruggesnoeid werden tot ongeveer 10 m), *Pinus walichiana*, *Abies* en een

Pinus pinaster (vorig jaar eveneens teruggesnoeid tot op 8m).

Wetenschappelijke en andere namen

Callidium rufipenne Motschulsky werd in het verleden ook geplaatst in de genera *Palaeocallidium* (Kusama & Takakuwa), *Semanotus* (Bates) en *Callidium* (Gressit).

Cedar longhorned beetle, Japanese Cedar longhorned beetle, small Cedar longhorned beetle (Engels), le petit longicorne du Thuya en le longicorne japonais du Thuya (Frans), zijn enkele andere namen die aan deze boktorsoort gegeven worden.

Determinatie

Lengte: 6-10 mm (13 mm volgens sommige andere bronnen). Zwart van kleur met uitzondering van de dekschilden die bij de mannetjes meer donkerbruin zijn met verschillende kleurdensiteit, terwijl ze bij de vrouwelijke exemplaren meer uniform bruinroze zijn. Sprietten bij de mannetjes langer dan het lichaam, bij de vrouwtjes korter. Bij beide geslachten is het abdomen rood. Prothorax zwart en breder dan lang. Pronotum is bestippeld en vertoont enkele kale vlekken. De dekschilden zijn breed, parallel, tamelijk diep en gedrongen bestippeld en fijn behaard. Dijen knotsvormig.

Biologie

Het genus *Callidiellum* is een klein genus van de Cerambycidae. Buiten *Callidiellum rufipenne* zijn er nog twee Noord-Amerikaanse soorten nl. *C. cupressi* aan de kuststreken van Californië en *C. viridescens* in Arizona en *C. villosum* die in China voorkomt.

Callidiellum rufipenne heeft één generatie per jaar in Japan (Shibata, E. 1994) hetgeen ook bevestigd werd voor Connecticut (Maier, C.T. and Lemmon, C.R. 2000). De volwassen exemplaren komen vanaf de eerste weken van april te voorschijn en paren (Shibata, E. 1994). Ongeveer 68% van de vrouwtjes leggen hun eitjes binnen de drie dagen na hun te voorschijn komen in schorsspleten van hun waardplanten. Het eierleggen duurt ongeveer 14 dagen (Shibata E. 1994). Leefijd van de volwassen kever is gemiddeld 18 dagen voor de mannetjes en 16,6 dagen voor de wijfjes. Eind mei vindt men *C. rufipenne* nog weinig terug.

De uitgekomen larven doorboren de schors

van de boom en vormen gangen in het floëem die met vrattmeel gevuld wordt. Dikwijls is dit door een rimpelvormige zwelling aan de buitenkant te zien. De jonge larven mineren in het voedselrijke floëem en cambium. Er werden meer dan tien larven gevonden in één enkele tak van een aangetaste boom in New-England (Lundgren J.G.2001). Bij het eind van de zomer boren de larven zich in het xyleem waar zij verpoppen en zich tot imago ontwikkelen.

De volwassen kever overwintert als pop en knaagt zich in de vroege lente naar buiten.

Geographische verspreiding

Azië:

De oorspronkelijke habitat van *C. rufipenne* bevindt zich in Oost-Azië in China, Noord- en Zuid Korea en Japan. In Japan wordt deze kever gevonden in Sakhalin en de Ryukyu eilanden (Oshima en Okinawa). Door goedertransport verspreid deze kever zich meer en meer. Hij wordt ook gevonden in Taiwan waar hij waarschijnlijk geïmporteerd werd (Hoebeke, E.R. 1999)

Australazië en Zuidelijke Pacific:

De kever werd ingevoerd in Nieuw-Zeeland (Hoebeke 1999) **Noord-Amerika:** Sinds 1973 werd *Callidiellum rufipenne* tenminste 213 maal gevonden in verscheidene havens (Maier C.T. en Lemmon C.R. 2000).

Europa:

Callidiellum rufipenne wordt gemeld vanuit Italië in de omgeving van Ravenna (Campadelli G. & Sama G. 1989).

In Spanje is hij volledig ingeburgd te Vasco en Cantabria (Bahillo P. & Iturrondobeitia J.C. 1955) waar hij op *Cupressus macrocarpo* leeft. Het is goed mogelijk dat hij door de verspreiding van de cipressen als sierbomen op nog andere plaatsen Italië en Spanje zal gevonden worden.

Waardplanten

In zijn natuurlijk habitat in Azië tast de kever vooral planten aan van de Cipresfamilie (Cupressaceae) waaronder Hinokicipres, Sawara cipres, Japanse ceder, *Chamaecyparis pisifera* en *lawsonia*. Verder nog verschillende dennen (Pinaceae) en sparren (Abies) soorten. In Italië is *juniperus communis* de waardplant en in Spanje

Cupressus Monterrey en *Cupressus macrocarpa*
(Hoebeke, E.R. 1999)

Schadelijkheid

Callidiellum rufipenne tast in zijn oorspronkelijk habitat dode en zieke bomen aan. In Amerika echter werd hij ook gevonden in ogenschijnlijk gezonde bomen. Doordat vele van die bomen een economische waarde hebben als bvb. parkbomen of sierstruiken wordt de kever door aangetaste exemplaren van kwekerijen verder verspreid.

Door de vraat van de larven verzwakken de bomen en kunnen er takken afbreken terwijl de veroorzaakte wonden de gewassen gevoelig maken voor secundaire infecties.

Door de verborgen levenswijze van de larven, de weinig opvallende habitus en korte leefperiode van het volwassen insect worden nieuwe populaties niet gemakkelijk opgemerkt

Besluit

Was deze vangst een toevallige passant of bevinden er zich in de onmiddellijke omgeving nog exemplaren? Om hier een beetje zekerheid over te hebben zullen volgend jaar van af de eerste week van april vallen uitgezet worden. Ook een, voor zover doenbaar, onderzoek naar sporen van *Callidiellum rufipenne* aan de verschillende mogelijke waardplanten staan op het programma.

Literatuur

VIVES E.2000. Coleoptera, Cerambycidae in *Fauna Iberica* Vol. 12, pp.182,183. Museo Nacional de Ciencias Naturales, Consejo Superior de

Ivestigaciones Cientificas.

BAHILLO P. & ITURONDOBETIA J.C. 1995. Primera cita de *Callidium rufipenne* (Motschulsky,1860) para la Península Ibérica (Coleoptera, Cerambycidae). *Boletín de la Asociación Española de Entomología*, 19 (3-4):204

CAMPADELLI G. & SAMA G. 1989: Prima segnalazione per l'Italia di un cerambicide giapponese: *Callidiellum rufipenne* Motschulsky. *Bullettin of Insectology. Bollettino dell' Istituto Di Entomologia "Guido Grande" Della Università Degli Studi Di Bologna*. Vol.43(1989)

Internet:

HOEBEKE E.R. March 1999. Pest Alert:"Japanese Cedar Longhorned Beetle in the Eastern United States." U.S.Dept. of Agriculture, Aphis. APHIS 81-35-004.2 pp.

In <http://spfnic.fs.fed.us/exfor/data/pestreports.cfm?pestidval=87&langdisplay=english>

MAIER C.T. & LEMMON C.R. 2000. Discovery of the small Japanese cedar longhorned beetle, *Callidiellum rufipenne* (Motschulsky) (Coleoptera: Cerambycidae), in live arborvitae in Connecticut. *Proceedings of the Entomological Society of Washington* 102:747-754.

In <http://spfnic.fs.fed.us/exfor/data/pestreports.cfm?pestidval=87&langdisplay=english>

LUNDGREN J.G. 2001. In <http://spfnic.fs.fed.us/exfor/data/pestreports.cfm?pestidval=87&langdisplay=english>

<http://www.ctpa.org/works.htm>

<http://www.massnrc.org/pests/pestFAQsheets/japanesecedarlonghorn.html>

<http://www.aphis.usda.gov/lpa/pubs/jclbpale.pdf>

<http://archives.eppo.org/EPPORreporting/1999/Rse-9905.doc>

[http://perso.orange.fr/gretia/dossiers_liens//lassoc/atlas_longicornes/Catalogue_Cerambycides%20\(Brustel_et_al,2002\).pdf](http://perso.orange.fr/gretia/dossiers_liens//lassoc/atlas_longicornes/Catalogue_Cerambycides%20(Brustel_et_al,2002).pdf)